

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.143/2016/5.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2017. január 23.

Az ügy tárgya: sikkasztás vétsége

Terhelt: K. Zs.

Első fok: Miskolci Járásbíróság, 24.B.6/2015/27., ítélet, tárgyalás, 2015. november 18.

Másodfok: Miskolci Törvényszék, 7.Bf.45/2016/5., végzés, nyilvános ülés,
2016. május 18.

Az indítvány előterjesztője: terhelt, védője útján

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Járásbíróság 24.B.6/2015/27. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék 7.Bf.45/2016/5. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] K. Zs. terheltet a Miskolci Járásbíróság 24.B.6/2015/27. számú ítéletével bűnösnek mondta ki sikkasztás vétségében [Btk. 372. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont] és ezért 2 év időtartamra próbára bocsátotta.
- [2] A terhelt és védőjének fellebbezése alapján eljárva a Miskolci Törvényszék a 7.Bf.45/2016/5. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.
- [4] A terhelt és É. J. közötti árufuvarozó kisiparos 2014. június 16-án megállapodtak abban, hogy É. J. egyéni vállalkozó a cégében a terheltet gépkocsivezetőként alkalmazni fogja. Ennek során É. J. közölte a terhelttel, hogy a fuvarozási feladatok ellátása során 40.000 forintot és 500 eurót járatellátmányként ad át részére a cége, és azt csak a fuvarozással kapcsolatos költségekre - például autópályadíjra, parkolási díjra, közlekedési bírságokra - fordíthatja a fuvar teljesítése során. Közölte azt is, hogy a fuvarfeladat teljesítése után a gépjárművet a vállalkozó telephelyére köteles visszavinni, a járatellátmánnyal pedig tételesen el kell számolnia. Még ugyanezen a napon munkaszerződés jött létre a felek között, mely tartalmazza, hogy a munkáltató a munkavállalót határozatlan időtartamra alkalmazza nemzetközi gépjárművezető beosztásban, valamint azt is, hogy a terhelt havi bére 118.000 forint. A munkaszerződéshez kapcsolódóan a terhelt több nyilatkozatot is aláírt, melyek egyikében a terhelt akként nyilatkozott, hogy „a kamion-szerelvénnel a telephelyről elindulok, és köteles vagyok ide visszahozni minden fuvarfeladat befejeztével”, továbbá „a felvett valutával, bélyegzővel, valamint az összes fuvarhoz tartozó okmánnyal köteles vagyok a fuvarfeladat teljesítése után azonnal elszámolni”.
- [5] Az egyéni vállalkozás szakmai vezetését É. J. felesége végezte. A munkaszerződés aláírását követően É. J.-né átadta a terhelt részére a fuvarfeladat teljesítéséhez szükséges okmányokat, valamint a külföldi autópályadíjak és tankolások fizetésére rendszeresített DKV kártyát, továbbá készpénzben átadott részére 40.000 forintot és 500 eurót, annak ismételt közlése mellett, hogy azt fuvarellátmányként kapja, csak a fuvarozással kapcsolatos költségekre fordíthatja, továbbá azzal a fuvar teljesítését követően a cég telephelyén köteles elszámolni. A terhelt ezt az összeget átvette, majd a telephely irodahelyiségében egy kockás füzetben aláírta a „K. Zs. 40.000 forint, 500 euró felvét: 2014.06.16.” bejegyzést.
- [6] Ezt követően a terhelt 2014. június 16. napjától kezdődően, összesen 11 napon keresztül, négy fuvar teljesített Ausztria, Olaszország és Németország területén, melynek során telefonon tartotta a kapcsolatot a céggel, többnyire R. P. fuvarszervezővel. R. P.-nek azonban tudomására jutott, hogy a terhelt az egyik olaszországi felrakóhelyen túlsúlyra hivatkozva nem kívánja az árut felrakni és továbbfuvarozni, ezért felvette a kapcsolatot a külföldi céggel, és annak képviselője arról tájékoztatta, hogy a terhelt által hivatkozott túlsúly nem áll fenn. R. P. ekkor közölte a terhelttel, hogy nincs túlsúly-veszély, ezért az árut rakja fel és fuvarozza tovább, aminek a terhelt eleget tett és a fuvarfeladatot teljesítette. Útközben azonban telefonon azt közölte R. P.-vel, hogy „túlsúlyt nem vagyok köteles felpakolni”, és „innentől kezdve nem vagyok hajlandó veletek dolgozni, így több fuvar nem is adhattok”. Ezért a fuvarszervező és É. J.-né is közölte telefonon a terhelttel, a gépjárművet a cég telephelyére vigye vissza, és a részére átadott okmányokkal számoljon el.
- [7] Ezután R. P. és É. J.-né a GPS-rendszeren keresztül figyelték a terhelt által vezetett kamion mozgását, és ennek során észlelték, hogy a terhelt - a fuvarfeladatból való visszahívását követően - nem a cég f.-i telephelye felé tart, hanem M.-en, a T. Áruház környékén lévő S. benzinkút parkolójában tartózkodik. Utóbb a terhelt telefonon azt közölte R. P.-vel, hogy „a kocsit leteszi a kútnál”. É. J.-né ekkor rendőri intézkedést kért, és vejevel együtt maga is a megjelölt helyre ment. 2014. június 26-án 16 óra 40 perc körüli időben a terhelt az S. benzinkút parkolójában a kikerkező rendőr jelenlétében átadta É. J.-nének a kamion-szerelvényt és annak kulcsait, továbbá a gépjárműhöz, valamint a fuvarhoz kapcsolódó okmányokat és a DKV kártyát. É. J.-né megkérdezte a terhelttől, hogy „hol van a fuvarellátmány”, amire a terhelt többször is azt közölte vele, miszerint „értsd már meg, hogy elköltöttem, vond le a fizetésemből”.
- [8] Így a terhelt a részére járatellátmányként átadott készpénzzel nem számolt el, azt nem adta át É. J.-nének. Ezzel É. J. egyéni vállalkozó cégének összesen 193.530 forint kárt okozott, ami nem térült meg.

- [9] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt - védője útján - terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melynek a törvényi okát nem jelölte meg; érdemben a jogerős ítélet megváltoztatását és az ellene emelt vád alóli felmentését kérte.
- [10] Indokai szerint a sikkasztásnak a jogerős ítéletben a terhelt terhére rótt elkövetési magatartása - a jogtalan eltulajdonítás - jelen ügyben nem valósult meg. Hivatkozott arra, hogy a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság nem jogerős ítéletében már megállapította, miszerint a sértett cég 266.330 forint összegű elmaradt munkabért, szabadságmegváltást nem fizetett ki a terhelt részére, ami meghaladja a büntetőítéletben terhére rótt elkövetési értéket.
- [11] Az indítvány szerint az eljárás során nem került hitelt érdemlően bizonyításra, hogy a sértett által követelt 193.530 forintot a terhelt átvette volna. Arról a számviteli szabályoknak megfelelő átvételi elismervény vagy kiadási pénztárbizonylat nem készült, a becsatolt kockás füzetben lévő bejegyzés ilyennek nem tekinthető, és azt sem lehet tudni, hogy az mikor, milyen körülmények között készült.
- [12] A terhelt utalt rá, hogy a sértett állításait kizárólag családtagjainak a tanúvallomásai támasztják alá, érdektelen tanúk nem. Álláspontja szerint a rendőri jelentés sem bizonyítja, hogy a neki felrótt összeget átvette. A jelentés készítésekor ugyanis átadás-átvétel nem történt, de nem került sor a rendőr jelenlétében munkaügyi elszámolásra sem; arra a rendőrnek hatásköre sem lett volna, és a sértett is csak azért kért intézkedést, mert azt hitte, hogy a terhelt a kamiont nem fogja visszaadni.
- [13] Az indítvány szerint tévedtek az eljáró bíróságok, amikor arra az álláspontra helyezkedtek, miszerint nincs jelentősége annak, hogy az összeg átvételéről kiadási pénztárbizonylat nem készült; a terhelt álláspontja szerint annak kellene bíróság előtt állnia, aki kockás füzetben vezet, és nem szoros elszámolású bizonylatokkal végzi a pénzmozgásokat.
- [14] Az indítvány szerint eljárási szabályt is sértett a bíróság, amikor a büntetőeljárást nem függesztette fel a munkaügyi per jogerős befejezéséig. Ennek következtében az a helyzet állt elő, hogy jelen ügyben a bíróság ugyanazt a polgári jogi igényt ítélte meg a sértett javára, amit a munkaügyi bíróság is megítélt számára a nem jogerős ítéletében. Ekként kétszeresen kötelezte a terheltet a bíróság ugyanazon követelés megfizetésére; ezt pedig a sértett - álláspontja szerint - emiatt kétszeresen fogja érvényesíteni vele szemben.
- [15] A Legfőbb Ügyészség a BF.1299/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.
- [16] Indokául kifejtette: az indítvány - tartalma szerint - a Be. 416. § (1) bekezdés a) és c) pontján alapul. Azonban a terhelt bűnösségének megállapítására - az ügyészi álláspont szerint - a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül került sor. A jogerős ítéleti tényállás ugyanis rögzíti, hogy a terhelt a fuvarellátmányként, meghatározott célra kapott pénzüsszeggel nem számolt el, hanem úgy nyilatkozott, hogy azt elköltötte. Ezért a meghatározott rendeltetéssel rábízott összeg céltól eltérő felhasználásával a jogtalan eltulajdonítás megvalósult. E részében tehát az indítvány nem alapos.
- [17] Az indítványnak a tényállás megalapozottságát (felderítettségét), valamint a bizonyítékok elfogadását és mérlegelését támadó része pedig a Be. 423. § (1) bekezdésébe ütközik, ezért törvényben kizárt. Ennélfogva a kiadási pénztárbizonylat és az érdektelen tanúk hiányának, valamint a rendőri jelentés felhasználásának vitatása a felülvizsgálat során nem vehető figyelembe.
- [18] Az átirat szerint az eljárás felfüggesztésének elmulasztása pedig nem tartozik a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértések közé; így a támadott határozatok felülvizsgálatának ez okból nincs helye.

III.

- [19] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.

- [20] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [21] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [22] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt kerül sor. A felülvizsgálati eljárás során azonban további, megkerülhetetlen szabály, miszerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítványban nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés].
- [23] Ez pedig azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének és a bűnösség kérdésének ezen keresztül való vitatására sem; a jogkövetkeztetések helyessége - így a büntetőjogi felelősség fennállására vonatkozó következtetés jogszerűsége is - csak a jogerős ítéleti tényállásban szereplő tények alapján ítéltető meg.
- [24] Mindezek tükrében az indítvány kizárólag azon hivatkozása felel meg a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt felülvizsgálati oknak, miszerint jogtalan eltulajdonításra azért nem került sor, és így a sikkasztás ezen törvényi tényállási eleme azért hiányzik, mert a terheltnek a sértettel szembeni, ugyancsak a munkaviszonyból eredő követelése meghaladja a jogerős ítéletben terhére rótt sikkasztással általa a sértettnek okozott kár összegét.
- [25] E hivatkozás viszont nem alapos. A Btk. 372. § (1) bekezdése szerinti sikkasztást az követi el, aki a rábízott idegen dolgot eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. A sikkasztás törvényi tényállási eleme tehát az ún. speciális alany; azaz e bűncselekményt csak az követheti el, akire idegen dolgot bízta.
- [26] A rábízás - értelemszerűen - nem a dolog tulajdonjogának átruházását jelenti; a jogszerű rábízó (általában, de nem szükségszerűen a tulajdonos) a tulajdonjog gyakorlásának egyes részjogosítványait engedi át annak, akire a dolgot rábízta. Így a dolog birtokba adásával átengedi a birtoklás jogát, ezen túlmenően pedig - saját rendelkezési jogából fakadóan, és annak terjedelmét meg nem haladóan - amennyiben szándékában áll, a használat és a rendelkezés jogát is átruházhatja. Az átengedett részjogosítványok körét és kereteit azonban - azaz azt, hogy akire a dolgot rábízták, mit tehet azzal - mindig a rábízó határozza meg, mivel a dolog másra bízásakor az átadott dolog feletti rendelkezés jogának ő a jogszerű jogosultja.
- [27] Amennyiben pedig az a személy, akire a dolgot rábízták, a jogszerű rábízó által meghatározott kereteket szándékosan, jogellenesen, a sértett hátrányára áthágja, már legalábbis a sajátjaként rendelkezéssel elköveti a sikkasztást (EBH 2006.1394.). Ha pedig ezt oly módon teszi meg, hogy annak folytán a tulajdonos teljességgel elveszti a dolog feletti tényleges hatalmát, míg az elkövető azon egyidejűleg tényleges hatalmat szerez, akkor a sikkasztás eltulajdonítással valósul meg (EBH 2001.399., EBH 2000.284.).
- [28] Jelen esetben - az irányadó tényállás szerint - a munkáltatói cég vagyonának kezelésére jogosult É. J.-né kétségkívül rábízta a terheltre a fuvarellátmány összegét; azt a terhelt birtokába adta, az afeletti rendelkezési jogot pedig azzal a meghatározott céllal, rendeltetéssel engedte át, hogy az ellátmányt csak a fuvarozással kapcsolatos költségekre fordíthatja, és hazaérkezésekor azzal elszámolni köteles. A terhelt pedig nemcsak hogy áthágta e kereteket, hanem maradéktalanul kimerítette a sikkasztás jogtalan eltulajdonítással megvalósított elkövetési magatartását is azzal, hogy a részére átadott fuvarellátmányt - a tényállásból kitűnően - ismeretlen, azaz a rábízó által meghatározottól eltérő célra fordította (EBH 2003.839.).
- [29] A terhelt fenti magatartása miatti büntetőjogi felelőssége kapcsán teljességgel közömbös, hogy a terhelt is támasztott - munkaviszonyával összefüggésben - követelést a sértettel szemben, amit az indítvány szerint az általa eltulajdonítottat meghaladó összegben, nem jogerősen, meg is ítélt

számára a munkaügyi bíróság (ugyanakkor az indítványból az is kitűnik, hogy a jelen eljárás tárgyát képező összeget viszont a polgári bíróság is a munkáltató javára ítélte meg). Mindez azonban nem érinti a rábízónak a rábízás kereteinek meghatározására vonatkozó jogát; a terhelt és a sértett közötti elszámolási vita - függetlenül a terhelt követelésének esetleges alapos vagy alaptalan voltától - nem teszi jogszerűvé a sértett által a terheltre meghatározott rendeltetéssel bíró dolog eltulajdonítását.

- [30] A terhelt bűnösségének megállapítására sikkasztás vétségében tehát a büntető anyagi jog szabályainak sérelme nélkül került sor.
- [31] Az indítvány e körben előterjesztett további indokai - így a fuvarellátmány átvételének és a bíróság ezzel ellentétes megállapításának a vitatása, továbbá a számviteli szabályoknak megfelelő okirati bizonyítékok és az érdektelen tanúk hiányának, valamint a rendőri jelentés bíróság általi értékelésének sérelmezése - a jogerős ítéletben megállapított tényállás, és az ahhoz vezető bírói mérlegelés támadását jelentik, ami a korábban írtak szerint, a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálat során törvényben kizárt.
- [32] Azon eljárási szabálysértéseket pedig, melyek alapján - az ún. súlyosítási tilalom megsértésén túlmenően - felülvizsgálatnak van helye, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja kimerítően felsorolja. E felsorolás bővítésének sincs helye. A hivatkozott törvényhely szerint azonban felülvizsgálatra kizárólag a Be. 373. § (1) bekezdés I. pont b) és c) alpontjában, valamint a II-IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértések miatt kerülhet sor; ezek között az eljárás felfüggesztésének elmulasztása nem szerepel.
- [33] Mivel az eljárás fel nem függesztését az indítvány az ítélet polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezésével összefüggésben kifogásolta, a Kúria utal arra is, hogy a Be. 416. § (5) bekezdése szerint a büntetőügyben hozott jogerős határozatnak kizárólag a polgári jogi igény kérdésében hozott rendelkezése ellen a Polgári perrendtartás (2017. december 31-ig az 1952. évi III. törvény, a továbbiakban: Pp.) szabályai szerint van helye felülvizsgálati kérelem előterjesztésének.
- [34] Megjegyzi ugyanakkor a Kúria azt is, hogy az indítványból kitűnően a jelen ügyben támadott határozat jogerőre emelkedésekor a munkaügyi bíróság határozata még nem volt jogerős. Következésképp a büntetőbíróságnak a sértett (magánfél) által előterjesztett polgári jogi igényről akkor is érdemben rendelkeznie kellett volna, ha a munkaügyi bíróság nem jogerős ítéletéről, illetve annak tartalmáról tudomással bír. Így kétszeres kötelezésre legfeljebb utóbb, az időben később meghozott jogerős ítéletben kerülhetett esetlegesen sor, ami ellen - ha a perben hozott ítéletet megelőzően ugyanarra a jogra nézve már korábban jogerős ítéletet hoztak - a Pp. 260. § (1) bekezdés c) pontja szerint a munkaügyi perben lehet perújításnak helye.
- [35] A kifejtettek alapján a Kúria a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálándó eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [36] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [37] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hiteléről:

tisztviselő
BÉ